

Българският народен обичай „Баба Марта“ и традициите, свързани с него

На 1-ви март ние българите празнуваме „Баба Марта“. В народния календар „Баба Марта“ е много почитана и емоционална българска традиция.

На 1-ви март всички българи закичваме на ревера, на ръката или на шията си мартеница. Тя е символ на здраве, дълъг живот, плодovitост и изобилие. Изработва се от усукан памучен или вълнен конец. Основните цветове са бял и червен. Белият цвят е символ на чистотата, невинността и радостта. Бели са празничните дрехи на булката; светците и ангелите също са облечени в бели дрехи. Червеното е цвят на жизнеността, на здравето, на любовния огън. Червена е светлината на изгряващото и на залязващото слънце, на течащата кръв и на огъня. Усуканите червени и бели конци се връзват и на плодните дръвчета, и на детските ръчици, за да ги предпазват от зло и да им носят здраве. Такава е магическата сила на мартеницата.

В народната представа на българите Баба Марта е жена. Тя е с променлив характер и затова и времето през месеца е променливо. Когато Баба Марта е ядосана времето е студено, а когато се смее – то е топло и ласкаво.

В различните краища на България към червения и белия конец се вплитат и такива с други цветове. Например в Софийско и Мелнишко основните цветове са син и зелен. Синият цвят е олицетворение на небето и земята. Зеленият цвят е знак за плодородие, здраве, възраждане, празничност. Конците, участващи в направата на мартеницата, се усукват задължително наляво. Традиционната българска мартеница включва и различни елементи, които имат различна символика. Например: черупки от орех – за здраве и сила; склидци чесън – за предпазване от зли демони; сини мъниста – против уроци; паричка – за благополучие.

Според предание, дошло от древността, мартеницата носи здраве, щастие и дълголетие. Старите българи вярвали, че в природата съществува някаква зла сила, наричана „лошотия“, която също се събуждала през пролетта. В народните вярвания 1-ви март бележи началото на пролетта. На мартениците се приписвала магическата сила да предпазва от „лошотията“, най-вече от болести и уроци.

Мартениците се свалят чак тогава, когато се види първият щъркел. Тогава те се закачват на разцъфнало дръвче.

Легендата за мартеницата е свързана с Хан Аспарух и годината на създаване на българската държава (681). Според една от тези истории, когато прабългарите достигнали Дунавската равнина, те били омагьосани от мястото и решили да се установят тук. След обявяването на новооснованата държава ханът поискал да извърши жертвоприношение на бога Пангра. Жертвената клада по традиция трябвало да се запали със стръкче изсъхнал копър, но българите не намерили такъв наоколо. Докато се чудел какво да стори, на рамото на хан Аспарух кацнал сокол. На крачето му висяло стръкче копър, завързано с бял конец. Половината от клона била обагрена от кръв в червено. Стръкчето копър било пратено на хан Аспарух от сестра му Хуба, която била останала в палатите на баща им Кубрат. Хуба сънувала сън, от който разбрала за затруднението на брат си. По

сокола си тя му изпратила стръкчето копър, завързано с бял вълнен конец. По време на дългия полет обаче, крилото на сокола се протрило и кръв обазрила белия конец. Така хан Аспарух получил стръкчето, завързано с бяло-червен конец. Запалил той огъня според традицията, а с конца се зақичил за здраве. Оттогава на 1-ви март българите оқичват близките си с усукан червено-бял конец за здраве.

Честита Баба Марта на всички! Да зақичим себе си и приятелите си с мартеници – да прогоним лошотията и само добри неща да ни съпътстват! Да си пожелаем здраве, дълголетие и късмет!

Der bulgarische Volksbrauch "Baba Martha" (Oma Martha) und die damit verbundenen Traditionen

Am 1. März feiern wir in Bulgarien „Baba Martha“ (Oma Martha). Im Volkskalender ist „Baba Martha“ eine sehr wichtige und emotionale bulgarische Tradition.

Am 1. März hängen sich alle Bulgaren ans Reber, an den Arm oder um den Hals eine Martenitsa. Sie ist ein Symbol für Gesundheit, Langlebigkeit, Fruchtbarkeit und Überfluss. Die Martenitsa wird aus Baumwoll- oder Wollfäden hergestellt, die ineinander gedreht werden. Die Hauptfarben sind Weiß und Rot. Die weiße Farbe ist ein Symbol für Reinheit, Unschuld und Freude. Die festlichen Kleider der Braut sind weiß. Heilige und Engel tragen auch weiße Kleidung. Rot ist die Farbe der Vitalität, der Gesundheit, des Liebesfeuers. Rot ist die Farbe der aufgehenden und untergehenden Sonne, des fließenden Bluts und des Feuers. Die zusammengedrehten roten und weißen Fäden werden an Kinderhändchen, an Obstbäume und sogar an Haustiere gebunden, um sie vor dem Bösen zu schützen und ihnen Gesundheit zu bringen. So wirkt die magische Kraft der Martenitsa.

In der Volksvision der Bulgaren ist Baba Martha eine Frau. Sie ist variabel und daher ist die Zeit des Monats variabel. Wenn Baba Marta wütend ist, ist das Wetter kalt und wenn sie lacht, ist es warm und schmeichelhaft.

In den verschiedenen Teilen Bulgariens sind die roten und weißen Fäden auch mit anderen Farben verwoben. In Sofia und Melnik sind beispielsweise die Hauptfarben Blau und Grün. Die blaue Farbe ist die Verkörperung von Himmel und Erde. Die grüne Farbe ist ein Zeichen für Fruchtbarkeit, Gesundheit, Renaissance, Festlichkeit. Die für die Herstellung der Martenitsa genutzten Fäden müssen unbedingt nach links gedreht werden. Die traditionelle bulgarische Martenitsa enthält auch verschiedene Elemente, die unterschiedliche Symbolik haben. Zum Beispiel: Walnusschalen - für Gesundheit und Kraft; Knoblauchzehen - zum Schutz vor bösen Dämonen; blaue Wulst - gegen den bösen Blick; Geldmünze - für Wohlstand.

Gemäß einer Tradition, die aus alten Zeiten stammt, bringt die Martenitsa Gesundheit, Glück und Langlebigkeit. Die alten Bulgaren glaubten, dass es eine böse Kraft in der Natur gibt, die „Schlechtigkeit“ genannt wird, die auch im Frühling erwacht. Im Volksglauben ist der 1. März der Beginn des Frühlings. Der Martenitsas wurden die magischen Kräfte zugeschrieben, vor „Schlechtigkeit“, vor Krankheiten und vor dem bösen Blick zu schützen.

Die Martenitsas werden erst entfernt, wenn der erste Storch gesehen wird. Dann hängt man sie an blühende Bäume.

Die Legende der Martenitsa bezieht sich auf Khan Asparuh und das Gründungsjahr des bulgarischen Landes (681). In einer dieser Geschichten wird erzählt, dass die Proto-Bulgaren, als sie die Donauebene erreichten, so verzaubert von dem Ort waren, dass sie beschlossen, sich hier anzusiedeln. Nach der Ankündigung des neu gegründeten Landes wollte der Khan Asparuh dem Gott Tangra ein Opfer bringen. Der Opferspaten sollte traditionell mit einer Garbe aus getrocknetem Dill angezündet werden, aber die Proto-Bulgaren fanden dies nicht. Während sich Khan Asparuh fragte, was er tun sollte, landete ein Falke auf seinem Schulter. Eine Dillgarbe an seinem Fuß war mit einem weißen Faden

zusammengebunden. Die Hälfte des Fadens war mit rotem Blut gefärbt. Die Garbe von Dill wurde von seiner Schwester Huba, die sich in den Palästen ihres Vaters Kubrat befand, zu Khan Asparuh geschickt. Huba träumte einem Traum, in dem sie von den Problemen ihres Bruders erfuhr. Mit ihrem Falken schickte sie ihm eine Dillgarbe mit einem weißen Wollfaden. Während des langen Fluges wurde jedoch der Flügel des Falken geschlagen und der weiße Faden wurde mit Blut befleckt. So erhielt Khan Asparuh die Garbe, gebunden mit einem weiß-roten Faden. Er entfachte das Feuer nach der Tradition und den Faden steckte er an seiner Kleidung, damit er gesund blieb. Seitdem schmücken sich die Bulgaren selbst und ihnen nahestehende Leute auch mit gedrehten roten und weißen Fäden, damit sie gesund bleiben.

Alle „Glückliche Baba (Oma) Martha“! Schmücken wir uns und unsere Freunde mit Martenitsas – verbannen wir die „Schlechtigkeit“ und hoffen wir, dass uns nur gute Dinge begleiten! Wünschen wir einander Gesundheit, Langlebigkeit und Glück!

*The Bulgarian folk customs "Baba Martha" (Grandmother Martha)
and the traditions associated with it*

On the 1st of March we Bulgarians celebrate "Baba Martha" (Grandmother Martha). In the folk calendar "Baba Marta" is a very honored and emotional Bulgarian tradition.

On the 1st of March all Bulgarians hang on the lapel, on their arm or on their neck, martenitsa. It is a symbol of health, long life, fertility and abundance. Made of twisted cotton or woolen thread. The main colors are white and red. The white color is a symbol of purity, innocence and joy. The bride's festive clothes are white; saints and angels are also clothed in white clothes. Red is the color of vitality, of health, of love fire. Red is the light of the rising and setting sun, the flowing blood, and the fire. The twisted red and white threads are also tied to the fruit trees and to the children's hands to protect them from evil and to bring them health. Such is the magical power of the martenitsa.

In the folk vision of the Bulgarians, Baba Martha is a woman. She is variable and therefore the weather of the month is variable. When Baba Marta is angry the weather is cold, and when she laughs - it's warm and flattering.

In the different parts of Bulgaria, the red and white threads are also intertwined with other colors. For example, in Sofia and Melnik the main colors are blue and green. The blue color is the embodiment of heaven and earth. The green color is a sign of fertility, health, renaissance, festivity. The strings involved in making of the martenitsas are necessarily twisted to the left. Traditional Bulgarian martenitsa also includes different elements, which have different symbolism. For example: walnut shells - for health and strength; cloves of garlic - to protect against evil demons; blue bead - against the evil eye; coins - for prosperity.

According to a tradition that has come from ancient times, martenitsa brings health, happiness and longevity. The old Bulgarians believed that there was an evil power in nature, called "badness," which also awakes in the spring. In popular beliefs March the 1st marks the beginning of the spring. Martenitsas were attributed to the magical power to protect themselves from "evil", mostly from illnesses and evil eye.

The martenitsas may be taken down only when the first stork is seen. Then they have been hang on a blooming tree.

The legend of the martenitsa is related to Khan Asparuh and the year of creation of the Bulgarian state (681). According to one of these stories, when the Proto-Bulgarians reached the Danube Plain, they were enchanted by the place and decided to settle here. Following the proclamation of the newly-founded state, the Khan wanted to make a sacrifice to God Tangra. The sacrificial spade was traditionally to be lit with a damp dies, but the Bulgarians found no such thing. As he wondered what to do, a falcon landed on Khan Asparuh's shoulder. A blade of dill hanging on his foot was tied with a white thread. Half of the thread was dyed with red blood. The blade of dill was sent to Khan Asparuh by his sister Huba, who was left in the palaces of their father Kubrat. Huba was dreaming of a dream from which she learned of her brother's troubles. With her falcon, she sent him a bundle of dill tied with a white woolen thread. During the long flight, however, the falcon's wing was wrung, and blood stained the white thread. Thus Khan Asparuh received the blade, tied with a white-red thread. He fired the fire according to tradition, and with the

thread stuck to health. Since then on 1st of March Bulgarians have decorated their clothes with red and white thread for health.

Happy Baba Marta to all! Letting ourselves and our friends with martenitsas - to banish bad things and only good things to accompany us! Wanting health, longevity and luck!

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

